

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10 "
Pe 1 lună ... 2 "N-ril de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Moldován Gergely în arenă.

(*) Mai zilele trecute presa maghiară aducea știrea că Moldován Gergely, faimosul profesor universitar din Cluj, născut Român, dar sprijinitor al politicii tuturor guvernelor ungurești, ar fi tratând cu deputații noștri ca să între și el în — partidul național. N'am luat notă de știrea aceasta; știam că e un neadevăr și ea n'a putut fi lansată decât ori de vre-un ziarist căruia îi trebuia o știre de senzație, ori de vre-un dușman personal al lui Moldován Gergely, vre-un aspirant la rectorat. Numitul profesor nici n'a întârziat a doua zi să dezmință — *calomnia* și să asigure pe »patrioții« cari se vor fi speriat, că el rămâne ceea ce a fost viața sa întregă: Moldován Gergely!

Nici nu s'a îndoit vre-un Român de asta. Iar răsplata pentru tăria patriotismului său și a dragostei nemărginite ce are față de »ideie«, n'a întârziat nici ea: *Duminică Moldován Gergely a fost instalat în marea tistie de rector al universității din Cluj.* La așa cinste n'a mai ajuns Român în țara asta... Dar nici n'a mai născut mamă română fiu care să se dee cu Ungurii în așa măsură, ca Moldován Gergely.

Lăsând la o parte cele ce a scris și făcut până acum, să citim numai cele ce a spus Moldován Gergely în vorbirea sa festivă.

»Mă bucur din suflet că am ajuns la treapta asta — zice el — ca și de pe înălțimea aceasta să pot propovădui adevărul că în Ungaria numai o singură direcție de activitate are îndreptărire: aceea care pe cetățeni îi conduce spre idealul maghiar. Orice drum care ar duce în altă parte, trebuie nimicit, săpând șanțuri d'altul.

»Ce este idealul maghiar? Libertatea cea mai desăvârșită a pământului maghiar, și ființa maghiară a pământului maghiar. În orice stat național, numai un singur ideal național e îndreptățit: cel care se întemeiază pe trecutul istoric al națiunii, pe instituțiunile naționale, care trăiește și se hrănește din solul patriei. Din acel sol pe care caili în fugă l'au frământat din sânge și oase strămoșești. Orice alt ideal național ce se prezintă în fața acestui ideal național-maghiar pe pământul maghiar, trebuie zdrobit pentru că formarea și adorarea idealelor străine naționale la noi înseamnă necredință și revoluție. Necredință și revoltă împotriva adevărului, a trecutului istoric și împotriva instituțiilor milenare ale țării. Și trebuie să nizuim spre idealul național, științenia acestuia trebuie s'o altoim în fiecare minte, ca fiecare inimă să se contopească în această simțire, pentru că nu-i tocmai adevărată axioma: acela este țara, a cui e pământul, ci țara e acelaia, care susține tradițiile legate de solul țării...«

Credem că este destul și atâta din lunga vorbire.

Și din șirele acestea se poate vedea că între »seninul« rector Moldován Gergely, născut din mamă română, și între cel mai șovinist politician maghiar, nu e nici o deosebire.

Din comisar de poliție ajuns inspector școlar și apoi profesor universitar, iar acum rector, Moldován Gergely nu mai păstrează nimic din tradițiile românești... A uitat de »pituța«

ce mânca la Blaj, de mama și tata lui, țărani cari cale departe veneau să aducă fiului lor merinde, a dat uitării merindea sufletească de pe malurile Târnavelor, dela Piatra Libertății, și s'a contopit d'abinele în nația maghiară, pe care o laudă că »nu se uită la lemnul leagănelui în care s'a născut cineva, nu privește laptele pe care l-a supt, ci chiar și pe lângă anume scăderi câteodată, îl alege la treapta cea mai înaltă, dacă a simțit și lucrat împreună cu nația pentru realizarea idealului ce nația și-a creat în inima și gândul său«. Se socotește ca pildă statuată menită să vestească în veacuri liberalismul și toleranța maghiară!

»Budapesti Hirlap« (dela 24 c.) crede și ea, că laudele acestea la adresa neamului unguresc sunt menite să fie auzite și peste hotarele țării, căci pe cât de mult ele vestesc liberalismul și toleranța maghiară, »pe atât de tare sunt lovituri pentru ceice acasă nu-și încap în piele iar în străinătate acuză«.

Ceeace recunoaștem și noi. Moldován Gergely nici nu ajungea să fie cunoscut în țară, dacă »idealul național maghiar« nu avea nevoie să fie susținut și de câte un individ răsărit din sânul naționalităților, ca astfel obștei maghiare și străinătății să i-se poată arunca praf în ochi, zicându-se: iată, și fii distinși ai naționalităților aderează la actualul sistem politic, sistem care tacează drept »necredință și revoluție« cultivarea altor sentimente decât cele ale șoviniștilor incarnați.

O rândunică nu face însă primăvară, după cum și neamul românesc este mult mai vi-guros, decât să se clatine măcar, dar mi-te să părăsească sfânta și vechea sa credință în fața propagaudei lui Moldován Gergely, propagandă resplătită cu lanțul de rector.

»Magnific« este numai titlul, nu și învățăturile acestui rector. Ci rămâne bine stabilit, că în Ungaria din polițist poți ajunge rector universitar dacă te pretezi să faci și de pe catedră ceea ce i-se poate impune — polițistului: *politică* de cea mai condam-nabilă specie.

Kossuthiștii îngândurați. Până acum kossuthiștii n'au căpătat de cât slujbe grase pentru dânsii. Pentru țară nu au putut stoarce de cât o cunună care s'a vestejit și ea pe soclul monumentului dela Kassa. *Li se promite însă.* Anume: artilerie pentru honvezi. *O plătesc însă și asta foarte scump:* ei trebuie să voteze sporirea contingentului militar, precum și a bugetului, în genere, în contra căruia tunaseră și fulgeraseră.

Cei dela »Magyarország« au și căzut pe gânduri. În numărul dela 25 c. scriu:

»Budgetul e gata. Se vestește că guvernul a urcat cu 20 milioane cheltuielile, dar mângăie partidele spunând că echilibrul rămâne. Asta de ani de zile așa o făcea și Lukács, întotdeauna arătând că câte-va mii de coroane mai multe încasări de cât cheltuieli. Toată isprava este că cheltuielile votate întotdeauna se și plătesc, ba mai vin și cheltuieli extraordinare, cari numai la încheierea bilanțului ies la iveală. Dintr-o dată: încasările nu se fac cu punctualitatea prevăzută...«

»Dacă acum iar se urcă cheltuielile comune și necomune, în proporția asta trebuie ur-

cate și dările, fie pe față, fie mascat. Și dacă se plătește împrumutul făcut de drabanți și încep în toate părțile *investirile, o să vire frumosel unde-va și deficitul.* Nu ne îndoim deci cât-și de puțin, că vor fi și bani și ordine.

Ironia este cât se poate de transparentă, ba e la mijloc și persiflagiu. Să urmăim numai:

»Ba, deși nu cunoaștem proiectul nou de buget, suntem siguri că Dieta va primi cu mare însuflețire expozitul lui Wekerle *împreună cu urcările.* Unul se bucură de canalizări, altul de tribunal, al treilea de vinzarea aparatelor de fer, al patrulea de cumpărarea armăsarilor și taurilor, al cincilea de urcarea lefilor funcționarilor, al șaselea de urcarea lefilor celor dela căile ferate, al șaptelea de ridicarea unei școli de stat, al optulea de artileria honvezească, — și astfel toți se bucură, *chiar și Impăratul,* pentru sporul de cheltuieli necesare armatei și marinei și înfrumusețării interne a palatului regal. **Unde tuturor li se dă, toți sunt mulțumiți.** Numai când executorul va înainta comptul, bietul cetățean se va scărpină după urechi.

Se vede însă că celor dela »Magyarország« nu li se dă destul, pentru că ei au aierul de a nu fi mulțumiți.

Mișcare în diplomația austro-ungară.

Ambasadorul Austro-Ungariei la Constantinopol, octogenarul baron Caliec s'a retras la penzie. Locul lui îl va ocupa marchisul Palavicini, ministru plenipotențiar în București. Presa maghiară cere ca în locul lui Palavicini să se numească tot un Ungur.

Se scrie că ambasadorul austro-ungar la Berlin, Szögyényi-Marich de asemeni se va pensiona.

Congresul catolic al Ungurilor din

Ungaria s'a deschis alaltăeri în Budapesta printr-o vorbire a contelui Zichy János, fostul șef al partidului poporal. Au luat parte o mulțime de aristocrați, prelați și superiorii diferitelor ordine călugărești. E semnificativ că între congres și primatele nu s'au schimbat obicinuitele salutări. Congresul a trimis telegramă numai Papei și M. Sale. Bătrânul Zichy Nándor s'a plăns că preoțimea catolică, chiar prelații, n'are destulă avere.

Deschiderea parlamentului austriac

a avut loc Marți. Ministrul Landwehrului, generalul Schönnau a răspuns interpelării deputatului Hofer în chestia *torturelor militare.* Ministrul a spus că a ordonat o grabnică anchetă iar despre rezultatul ei va raporta parlamentului. La propunerea contelui Sternberg, s'a încins o discuție asupra răspunsului ministrului. *Mai mulți deputați s'au plăns că în armată se tratează sălbatic cu soldații.* Conte Sternberg a acuzat guvernul că a folosit fondul de dispoziție pentru a corupe conștiințe. Drachsol a observat: »Am citit deja acestea în »D. Volksblatt«! Sternberg a replicat: »Eu am scris acest articol!« Voci: »Mari măgării ai scris!« Și astfel s'a început un scandal care nu s'a terminat de cât după ce presidentul a ridicat ședința.

Incep bine lucrurile!

Congresul internațional al proprietății literare.

— Ziua I. —

Sedința de după amiază.

Sedința de după prânz s'a ținut sub prezidenția dlui Maillard, asistat de dl Osterieth.

Secretar general dl N. Pătrașcu.

Secretari d-nii: Dupont Rougier și M. G. Holban.

Dl Waethli citește raportul său asupra evenimentelor privitoare la proprietatea literară și artistică.

Dl Maillard a propus ca să se expue succesiv legislațiile diferitelor țări.

Se începe cu arătarea stării de lucruri în România.

Dl Jean T. Ghica constată că piezele străine sunt jucate la noi fără nici o autorizație. Profitul se împarte între actor și antreprenor.

Art. 339 din codul penal, dacă ar fi strict aplicat, această stare de lucruri ar încetă.

Citează ca exemplu o convenție încheiată cu dl Alfred Picard și care permite dlui Picard să facă a se respecta drepturile. Invită pe autorități să urmeze pe dl Picard pe acest teren practic.

Dl Trandafiu Djuvara e de aceeași părere cu privire la aplicarea art. 339 din codul penal, ca și dl Ghica, cu toate că e controversă asupra acestui punct în România.

Dl Tomulescu cere ca directorii de teatru (de stat) cari sunt funcționari să fie obligați, ca înainte de a reprezenta o pieză, să pretindă traducătorilor să le prezinte autorizația autorilor. Oratorul a cerut în acest senz un vot congresului.

După o observație a dlui Maillard, care constată că aceasta ar fi în afară de lucrările congresului, dl Tomulescu și-a retras cererea.

Dl Osterieth vorbește despre legislația în Germania.

D-sa spune că legea protecției literare s'ar fi votat chiar în ultima sesiune, dar Reichstagul s'a închis înainte de a treia citire.

Dl Maillard arată că și în Franța lumea s'a ocupat de un proiect pentru regularea raporturilor dintre artiști și editori. O înțelegere a avut loc între »Societatea oamenilor de literă« și »Cercul liberalilor« pentru a ajunge la redacția unui cod.

Dl Waethli vorbește despre legislația engleză. Raportul relativ la legislația italiană a rămas să se termine.

Dl Junker a spus că dela convenția dintre Austro-Ungaria și Germania, procesele au devenit foarte numeroase, deși nu s'au prezentat cazuri celebre.

Cereri de aderare la convenția din Berna de-

vin din ce în ce mai numeroase. Austria ar fi gata a aderă. Și se speră că va aderă și Ungaria.

D. Maillard propune congresului de a se pune în relații mai directe cu grupul austriac.

Cu privire la mișcarea din Țările de jos, dl Maillard spune că s'a hotărât să se facă un chestionar, ce va fi adresat guvernelor diferitelor țări, relativ la rezultatele aplicării principiilor conferinței dela Berna. Acest chestionar va fi adresat prin Vereinig von Letterkuadiger.

Conferința dlui Flammarion. Seara, la 9, a avut loc conferința dlui Camile Flammarion, marele astronom francez.

Sala Ateneului era populată de un public select, care a ascultat cu mare atenție pe conferențiar.

Dl Camile Flammarion a ținut mai mult un fel de causerie decât o conferință.

Înainte de a începe dsa a fost prezentat publicului românesc de către dl prof. dr. C. I. Istrati, prin câteva cuvinte călduroase și bine alese.

Dl Flammarion a arătat că omenirea datorește tot progresul ei științei.

Oratorul citează câteva exemple mici, cum de pildă invenția ferestrei, chibritului, etc., care totuși au avut o colosală influență asupra progresului omenirii.

Apoi dsa a atins sferile mai înalte ale gândirii omenești, vorbind despre spirit, cari dă valoare atomului.

Concertul. În urmă orchestra expoziției, sub conducerea dlui Richard Strauss, a cântat între altele »Pe mare« de Caudella, »Un vis« de Gr. Ștefănescu și »Rapsodia« de I. Mărgăritescu.

Muzica românească a făcut o adâncă impresie asupra membrilor congresului. Autorii români au fost aplaudați în mod entuziast.

»Pe mare« a domnului Caudella e o bucată muzicală caracteristică cu o foarte mare putere de sugestie, plină de imaginație, cu o orchestrație din cele mai bogate și o savantă armonie.

»Un vis« al dlui Gr. Ștefănescu e o suavă bucată muzicală, de o fineță și delicateță caracteristică autorului ei, compoziție muzicală ce nu pierde un moment caracterul ei național.

»Rapsodia română« a dlui Mărgăritescu a fost foarte mult aplaudată și autorul a fost aclamat în mod frenetic.

D. Camille Flammarion la rege. D. Camille Flammarion a plecat la Sinaia, obținând o audiență la rege.

Din această pricină banchetul, pe care membrii societății astronomice erau să i-l ofere în astă seară, se amână pentru Luni 11 Septembrie. Acest banchet va avea loc la Ospătăria regală dela Expoziție, la ora 12 m.

Armata și revoluția în Rusia.

De Alexandru Cuprin. *)

Mă întrebați: ce-o să facă partea aceea din armată în care am slujit, auzind de disolvarea Dumei? Răspund că nimica de tot. Apoi mai răspund că în romanul meu militar »Duelul« n'am luat nici un om din regimentul meu și că faptele pe cari m'am sprijinit sunt culese din toată viața militară rusească. Romanul meu e slab ca artă și slab și ca roman de obiceiuri. Temându-mă să nu par tendențios, dar mai ales fiindu-mi frică de cenzură, am slăbit colorile așa că în loc de un tablou mare zguduitor, cum ași fi dorit, abia am dat o aquarelă slabă și ștearsă. Dar și aceasta a scăpat numai prin minune din ghiarele cenzurei.

Ofițerii din regimentul în care am slujit nu sunt cei mai răi, măcar că și ei bat pe soldați, beau, nu-și caută de datorie și desprețuesc pe cetățenii pacinici. Dar cei ce stau de-o parte nu-și pot face idee ce viață duc oamenii cinstiți și curați în garnizoanele depărtate, la grăniți, în stepe și munți sau în sate. Să nu se creadă că exagerez. O să vorbesc numai de localitățile cu totul uitate de Dumnezeu și necultivate, dar ofițerii din acestea sunt majoritatea zdrobitoare a armatei rusești.

*) Autorul articolului a fost ofițer superior și unul dintre cei mai însemnați reprezentanți ai literaturii nouă rusești. E editorul ziarului »Mir Bojii« (Lumea lui Dumnezeu).

Slujba o socot ca jug nesuferit și plictisitor și întrebuințează mijloacele cele mai ștregărești ca să scape de ea, de pildă se fac bolnavi și ades fug pe furiș dela exerciții. Pe soldați îi sacot ca dobitoace nătânge, păcatoase și viclene, cari știu numai de bătae și pedeapsă. Nu poate fi vorba de disciplină, ci de frică și ascultare de rob. În fața soldaților și a ofițerilor critică și injură șeful companiei pe comandantul regimentului în lipsă; iar acesta la exercițiile mari injură în lipsă pe comandantul diviziunii, în fața ofițerilor și soldaților. De altfel soldații, între ei, când nu-i aud cadrele, nu spun numele nici unui ofițer, fără a-l însoți de aceea injurătură specială rusească, care pângărește sfințenia mumei. (Vedem că la însușirea de țeară a lui Hubsch, cu care atâția se fălesc pentru România, poate fi drept cuvânt concurentă și Rusia. N. Red.)

Cum trăiesc în de ei? Ca niște oameni marginiți, neștiutori și plictisiți, cari sunt siliți a trăi zile, săptămâni și ani împreună. Se spionează unii pe alții și toți beau, beau și iar beau. Beau până la delirium tremens, până ce pierd orice asemănare omenească. Nu e rar să vezi o ordonanță ducând de mână pe un ofițer beat, demățat la îmbrăcăminte, cu sabia dănănând, plin de noroiu dela creștet până la tălpi, cu căutătura rătăcită și holbată, cu cozorocul chipiului pe ceafă, dar care din când în când se apucă să tragă palme și brânci ordonanței, ori suferă de boală de mare.

Cum petrec? La biliard, la cărți, la rachiu, cu fete, rachiu și iar rachiu. Ați auzit vre-odată de jocul lor de-a cucul? Ofițeri beți se adună într'un grajd întunecos. Fiecare are un revolver

Ziua a II-a.

9/21 Sept.

Azi înaintea prânzului a avut loc o nouă ședință de lucru, într'o sală mai mică a Ateneului român.

S'a continuat cu citirea rapoartelor, după țări relativ la evenimentele privitoare la proprietatea literară și artistică în România.

Apoi a vorbit dl. Af. Chumant, avocat la Curtea de apel din Paris, citind raportul său asupra »convenției din Berna și proiectele pentru perfecționare«. Chestia aceasta a fost dezbătută în urmă, luând cuvântul mai mulți congresiști.

Azi după prânz nu se va ține ședință. Congregiștii vor vizita orașul și expoziția.

Deseară are loc o reprezentație de gală la Teatrul Național, cu un act din Avarul, un act din Despot-Vodă și un act din Stingerea.

Măine, cu trenul de 8.55, congresiștii vor pleca cu un tren special la Curtea de Argeș. Aici vor vizita biserica episcopală, biserica Domnenscă și ruinele.

În urmă vor face o excursiune în munți.

Seara la 9 ore, congresiștii vor fi în Capitală. A treia ședință de lucru se va ține Luni, tot la Ateneu, la ora 9 a. m. când se vor discuta proiectele de legi pentru protejarea proprietății literare și artistice.

Perechea Regală la Arene.

MM. LL. Regele și Regina, A. S. R. Principele Ferdinand, A. S. R. Principele Carol și A. S. Principesa de Schönberg, au asistat Duminecă seara la Arenele Romane unde se reprezenta prologul din »Povestea Neamului« de dl Al. Davila.

Arenele Romane gemeau de lume încă dela orele 8.

La orele 9 și 15 m., Majestățile Lor și Altețele Lor Regale au sosit la expoziție și au fost salutate la interare dl dr. Istrati, comisarul general al Expoziției, și de un public numeros care a făcut Suveranilor și Principilor Moștenitori ovațiuni entuziaste.

Suveranii au continuat drumul în trăsura până la Arenele Romane, unde au fost întâmpinate de dl Al. Davila, directorul general al Teatrelor, care i-a condus în loja Regală.

Prezența Suveranilor a fost salutăată de imnul regal și de ovațiuni entuziaste din partea publicului.

Încărcat. Un ofițer strigă »cucu!« și atunci toți ceilalți trag asupra lui prin întunec cercând nișuri. Așa se mai joacă în Tașhend și Transcaspienă. Nu de mult a cerut un general să i se facă lista de toți ofițerii bețivi, dar a avut grija să adauge »nu de ceice beau de obicei, ci de celor alcoolici«.

Ce citesc? Nimic; afară de »Ruskii Invalide«, care publică numai înaintările. Pe la regimente sunt niște biblioteci foarte săracioase. Sublocotenenții iau de două ori pe an câte vre-un roman de senzație, dar locotenenții nu citesc nici atâta. Comandantul de regiment, care-și închipuie că Beethoven a fost scriitor francez, cu tendinți primejdioase nu e cineva neauzit. Scrieri militare nu citesc de asemenea.

Cum se poartă cu cetățenii liniștiți? Cu desprețul cel mai nestrămutat. Învățații, autorii, profesorii, artiștii, înaintea lor sunt ființi ticăloase niște oameni de nimica... A înzultă pe un civil a-l bate, a-l necinsti, se poate face fără pedeapsă.

Pot intra călări într'o biserică neortodoxă, într'o sinagogă pot stărni o bătaie; asemenea fapte se privesc drept glume.

Pot pune pe soldați să bată pe toți Evreii dintr'un orașel. Lucrul se socoate ca o întâmplare veselă. A ucide un civil într'un restaurant aduce o lună sau două de închisoare; iar camarazii văd numai vitejie în asemenea crimă.

Așa sunt ofițerii. Cum pot deci să privească disolvarea Dumei? Pot să se indigneze? De loc. Chiar dacă s'ar primi la regimente ziare liberale, nu le-ar citi, ba nici deschide. Cine se interesează de astfel de ziare? Ofițerii, dar nu toți.

Imediat a început desfășurarea prologului. Dl. Leonescu îmbrăcat mocănește, a declamat cu vocea-i clară și puternică, cânturile explicative a fiecărui tablou.

Suveranii și Principii Moștenitori au urmărit cu vădit interes toate tablourile, aplaudând împreună cu publicul.

Când s'a desfășurat ultimul tablou reprezentând România de azi sub domnia glorioasă a M. S. Regelui, și când dl. Leonescu a arătat faptele mărețe ale Suveranului și a descris inima de mamă a M. S. Reginei, publicul a făcut cea mai delirantă manifestație de dragoste, în timp ce muzica dinău imnului regal, iar la tunurile dela baia Calafat se trăgeau salve de focuri.

A fost o manifestație spontană, caldă și sinceră, o manifestație de adâncă recunoștință și respect a poporului român pentru suverani și dinastia română.

După terminarea prologului MM. LL. Regele și Regina cu Principii Moștenitori au părăsit Arenele, făcând o preumblare cu trăsura prin Expoziție, care era feeric iluminată.

Ultime știri.

Zăpadă în comitatul nostru. De ieri vremea s'a răcorit așa de tare, în cât după cum ni se telefonează din Radna, acolo azi înainte de amiază a căzut zăpadă, iar Marți seara a căzut o peatră care a stricat viile.

Pe la orele 11 a început un viscol cu zăpadă și în Arad.

Stockholm, 26 Sept. Un soldat care stătea de gardă, a împușcat pe generalul Kortskow, comandantul portului din Helsingfors. De încă, Țarul nu va debarca deci în acest oraș.

— În Helsingfors s'a mai descoperit o conspirație a cinci tineri. Presidentul lor era Nyman. Acesta a mărturisit că din porunca comitetului revoluționar au făcut preparative pentru jefuirea băncii Disconto de aici. În casa lui s'au găsit 5 Kilograme dinamită și o bombă gata care era să fie folosită la comiterea jafului. Nyman a spus că el n'a aprobat jaful, dar i-s'a impus de comitet să-l comită.

doi, trei, și aceștia din întâmplare, au aflat de dizolvarea Dumei prin o notiță seacă și minciunoasă din vre-o gazetă militărească sau din svon. Nu încapă îndoială că partea cea mai mare din ei nu poate face deosebire între Duma Petersburgului (consiliul comunal) și între Duma împărătească, adunată la Petersburg (Parlamentul). În cereri săraci și întunecați ai acestor bieți oameni se încheagă închipuirea că: S'au adunat mai mulți inși fără căpătâiu, ca să vorbească de nevoile lor. Acești inși de nimica nu sunt nici odată mulțumiți și vecinic întind mâna. Din pricina că se prea obrăzniciseră, i-au izgonit. Și au făcut foarte bine! Ce nevoi au ei? Să se dea poruncă să-i pedepsească pe toți și gata! « Trebuie să mai spun că ofițerii cei mai mulți sunt foarte încredințați, că Duma s'a adunat de pe vremea uneltirilor evreești și că toți cei din ea erau plătiți de Ovrei. Ce s'a întâmplat în Dumă și despre ce s'a vorbit barbar n'au. Odată a căzut unul într'un ziar, într'o cafeana, o dare de seamă despre o ședință a Dumei. Ce a citit acolo i-s'a părut atât de nebunesc lucru, atât de neînțeles, în cât a mototolit ziarul, a dat din umere, a început a ride în bătaie de joc și-a strigat: «Dracul știe ce nebunii se mai scariu în ziare: expropriare, dare progresivă și altele. Ce prostie!» Și trecu în oada ne alături, la biliard.

Cum stă ofițerul față de revoluție? Tot așa. Nu pricepe nimica și când zvonit despre ea îi ajunge la urechi, bate în palme de mirare și zice: «Libertate! Să-i ia naiba, ce libertăți le mai trebuie? Și numai studenții sunt de vină. Nu vor să învețe și de aceea se răscoală. Ar trebui să-i bage în oaste, iar pe lucrători să-i bată bine!» Și ori

Știri dela Expoziție.

Vizita suveranilor la expoziție. Regele și regina au vizitat Luni, între orele 10—12 a. m. pavilionul R. M. S. expoziția școalelor profesionale, pavilionul școalei de arte și meserii și pavilionul artelor.

Regele și regina au arătat foarte mult interes pentru expoziția regiei monopolurilor statului.

Aci suveranii au fost primiți de domnul T. Rădulescu, directorul pavilionului care a oferit un buchet reginei, și de domnul Teodoru, sub-director.

Regina a găsit foarte interesant modul cum funcționează mașinile de tăiat tutun și umplut țigărele: suverana s'a uitat cu plăcere mai ales la lucrul fetelor.

După vizitarea acestora, regele și regina au trecut prin sălile palatului Artelor, unde au dat explicațiuni dl. dr. Istrati și dl. Mironescu. Suveranii au fost adânc impresionați de valoroasele lucrări de artă, ce se află în acest palat și cari dau dovadă, că poporul românesc e poet.

Moșia Sulkovsky se arendează.

În procesul ce se poartă de atâta vreme între prințesa Sulkovsky și fostul ei bărbat Tagányi Sándor, în sfârșit s'a dat cuvântul din urmă: ministrul de interne a aprobat decisiunile forurilor de prima și a doua instanță și astfel contrar voinții lui Tagányi, mare parte din moșiile de pe teritoriul comitatului Arad — se vor parcela și se vor arenda țărănilor.

Iată anume cari moșii și cât din ele se vor arenda:

Pâncota . . .	600	jugăre	cadastrale
Cherechiu . .	470	»	»
Seleuș	800	»	»
Barakony . .	7337	»	»

Aviz locuitorilor de prin numitele părți: să stee gata și să ia în arendă cât s'ajunge.

Toastul dlui Vasilie Goldiș,

rostit la adunarea generală a Fondului de teatru, în Lipova.

Cinstită masă!

Din fragedă copilărie am avut o deosebită afecțiune pentru râuri. Și azi, în orașul unde locuiesc, cel mai predilect loc de plimbare îmi este malul

care din ei spune că de i-s'ar da voie să înăbușe turburările, atunci, atunci!... Și dacă li-se dă acest drept trimițându-i în vre-o expediție de pedeapsă, apoi isprăvile lor sunt ca la Moscova, ca în provinciile baltice, ca în Caucaz, sate arse și făcute una cu pământul, copiii omorâți, femeii și fete siluite. Trebuie să se știe că ofițerii primesc de bună voie această slujbă de calai.

Ofițerimea rusească, care stă închisă în casta ei unde se înăbușe, e osândită la sălbătăcie și singurătate. De soldați o desparte o adâncime peste care nu se poate face pod, de lumea nemilitară o prăpastie fără fund. Neizbânde în războiu nu i-au luminat de loc și nu i-au făcut să le fie rușine: tot așa se fălesc și acum, tot așa desprețuiesc cultura și știința, tot aceeași trufie îi stăpânește și întunerecul în mințile lor a rămas neturburat.

Cam astfel stau lucrurile în garnisoană. Aici au înțeles mișcarea pentru libertate și văd primejdia. De aceea nu mă îndoiesc de loc că-n regimentele gardei s'a făcut o conspirație tainică, gata a închide cu dela sine putere, chiar cu sila, duma. Aceste regimente privilegiate, cari sunt din floarea tinerimei nobile, par a ști că în lupta în privita libertății poporului, își apără interesele lor de clasă.

Se poate pune întrebarea: N'ar fi cu puțință ca duhul libertății, al revoluției, să pătrundă în armată? Da, e cu puțință, a și pătruns, Dar ofițerul ocupat de această mișcare nu poate rămâne multă vreme în regiment. Chiar numai cetățirea de ziare și de cărți serioase se privește chiorâș; cât despre cea dintâi încercare de a da pe față o cugetare liberă, de-a osândi apăsarea

Murășului. Iar când datoria mă cheamă în capitala țării, acolo tot timpul liber mi-l petrec pe malurile Dunării. Ceasuri întregi stau și privesc la valuri. Cum furnică corăbiile pe ele în sus și în jos. Râul viu poartă viața pe undele sale.

Și pe valurile apei, ce se rostogolesc la vale, ochii-mi sufletești alunecă departe și văd înaintea mea maestoasă și puternică marea.

Râurile și mările au fost dela început cele mai de căpetenie mijloace ale comunicației între neamuri, mijloacele culturii. Lângă râuri și mări s'au înălțat mai întâi cetățile vitejilor și orașele de industrie și comerț.

Cum stau și privesc valurile spumegătoare, privirea mi-se întoarce spre deal și în închipuirea mea învăpăiată mă trezesc la răcoroasele izvoare, de unde răsar astea bogății ale lumii.

Fără voie adeseori mi-a răsărit gândul în suflet! ce s'ar face, când izvoarele ar săcă?

O, ce minune. Din izvoarele ascunse în rărunchii pământului, din izvoarele lor murmurătoare se nasc râuri și mări, semănate de binecuvântările păcii adunătoare de comori, dar sămănate și cu sămânțele viforelor pustiitoare.

Săcați însă izvoarele și toată măreția aceasta de ape adunate în alvii dispere și măriile și fluviile se prefac în mocirlă respirătoare de miazmele otrăvii.

Acest gând îmi răsare în suflet, când aud închinarea cu păharele pline pentru sănătatea domnilor, începând dela cel dintâi cetățean încoronat al țării, până la grijitorii ordinei prin satele țărănești.

Cum privesc în giurul acestor mese și mă văd încungiuat de elita Societății românești, de fluviul, ce poartă corăbiile culturii noastre naționale, ochii îmi alunecă spre deal la izvorul acestui fluviu și înduioșat văd nefericitul nostru popor cu sudorile muncii grele arând și secerând ogorul.

Fără zgomot, pe nesimțite aici resare viața noastră ca neam deosebit de celelalte neamuri. Noi suntem numai spuma, ce se naște din zbaterea valurilor puternice vieți: poporul este originea, este izvorul.

Săcați acest izvor și noi nu mai suntem nimic, ci fără putere, fără viață cădem stârvuri în prăpastia neînțelegerii.

Mă uit cu neferimă iubire la izvorul nostru dătător de viață. Ce apă curată varsă, ce apă vindecătoare, ceapă sămănată cu sămânțele mării!

Dar izvorul e nămolit. Cu greu oftând șerpulește printre bolovani și mărăcini. Izvorul, poporul este părăsit. Și atât de nobil este acest popor. În pământul înțelenit al fondului său sufletească ascunse rădăcinile unor virtuți, cari dacă ar putea să deie vlăstarele sale, ar pune lumea în uimire prin noblețea și dulceața fructelor, ce ar rodi.

regimului, de-a a arată simpatie pentru studenți sau muncitori, deslănțuie o furtună de cea mai sălbatică ură. »Dăștia nu ne trebuie, pleacă din regiment, du-te la studenții și la muncitorii tăi!« le strigă ofițerimea. De curând ofițerimea gardei a depărtat din oaste, prin hotărârea tribunalului ofițeresc, pe un ofițer tânăr și deștept, numai pentrucă vorbindu-se de dizolvarea dumei, la întrebarea dacă ar întrebuiți arme în privita dumei, a răspuns: »Nu. Ar fi a silui voința poporului«. Dar mai mult. Ofițerii cu mintea dezvoltată și cultivată, cu inima curată și cinstită, nu pot stă în slujbă, chiar și fără a se vede alungați. După câți-va ani de slujbă, se silesc a scăpa din acea atmosferă înăbușitoare a acestei caste întunecate, crude, sălbatic și închise.

Acești foști ofițeri sunt elementele cele mai revoluționare și cele mai înverșunate. Krapotkin și Bakunin nu sunt excepții.

Dar sunt o picătură în mare. Spionarea celor l'alți îi dă curând pe mâinile tribunalului militar. Se știe că în cazematele cetății Petru Pavlovsk stau închiși mulți ofițeri. Mai ales artileriști și din geniu, iar din pedestriime cei mai puțini.

CLUME.

Judecătorul (pe gânduri): Va-să-zică i-ai trântit în cap o oală cu apă fiartă... Ce femeie violentă! N'ai avut altceva la îndemână?...

Bolnava: Doamne, cu doctorița asta nu mă mai fac nici odată bine... Imi spune să stau liniștită și-mi vine în fie-care zi cu câte o rochie nouă..

Nu știu ce soarte mă mai așteaptă în lumea aceasta, dar în veci va rămânea în sufletul meu ca izvor nesecat de mângâiere scena înduioșătoare, ce mi-s'a dat să văd la alegerea mea de deputat.

Ademenirea dușmană și puterea banilor lui Iuda au adus aproape un sat întreg în tabăra contrară. A ajuns rândul votului la dânșii și veniseră oamenii aproape de ai noștri. Frații din tabăra noastră îi huliau și le strigau cuvinte de ocară. Ei se uitau cu ochii aprinși la noi, nu ziceau nimic, se părea că nici nu li-e rușine. Vedeam însă când pe unul, când pe altul punând mâna pe șubă cu un gest, ce se părea că vrea să zică ceva. Când oamenii ajunseră în sala de votare, frunzașul lor pași hotărât înaintea președintelui alegerii și cu voce liniștită, dar bărbătească zise: Domnule, noi toți votăm cu Vasile Goldiș.

Au fost trimiși în tabăra noastră. Liniștea lor sufletească a dispărut și o emoție furtunoasă i-a copleșit. Plângeau bătrâni și tineri. Imi sărutau mâinile, imi sărutau haina și auzii încet cuvântul: șubă la șubă. Acesta era deci înțelesul gestului.

Ori cât de ademenit să fie, ori cât este bătut de gândirea nefericirii, poporul nostru are adânc săpată în sufletul ei conștiința de neam, acest scump tezaur, acest nestimat paladiu al vieții noastre naționale.

Fosta-au vremuri de vijelie, când spuma nației românești a dispărut dela suprafața vieții. Domnii străine s'au incubat peste ogoarele românești. Se părea că se șterge neamul acesta din cartea semințiilor. Țăranul a păstrat însă întotdeauna neschimbată limba românească și în suflet sămânțele viitoarelor mări. Șuba românească e bună haină, ea niciodată nu va lăsa să înghețe germeii vieții latine din preajma Carpaților din tre Dunăre și Tisa.

Și în clipe, ca acestea, când ne bucurăm de dulceața culturii noastre românești, să ne aducem aminte de unicul, de nesecatul izvor al acestei vieți; să ne aducem aminte de bunul nostru popor, pe care, recunoașteți cu toții prea l'am negles până acum. Notarii îl administrează, fibraele îl administrează, dar nu cunosc instituții în țara aceasta, care ar avea îndatorirea să grijească de încălzirea poporului, sporindu-i bunurile pământești. Mi-se tulbură liniștea sufletului, când mă gândesc la toate nedreptățile ce i-se fac acestui popor, dar apuc frânele cumpătării, căci ceasul acesta are alte meniri. Pune Doamne pază gurii mele!

Vă rog însă cu toată căldura să ne aducem măcar aminte și acum de poporul nostru, să-l prindem de sufletul nostru cu cercurile iubirei. Cu sinceritate și gândul curat să închinăm paharul întru sănătatea și fericirea poporului românesc!

Conferința dlui Delavrancea.

Cu prilejul congresului corpului didactic deschis în Arenele Romane din București Vineri după amiază, dl Delavrancea a dezvoltat conferința sa al cărei subiect a fost: »Poezia populară, geniul popular«.

Dl Delavrancea începe astfel:

Expoziția reamintește munca titanică depusă de poporul român în 40 ani de domnie ai Regelui nostru.

Să trăiască Regele!

Să trăiască Neamul Român!

Despre o parte a sufletului poporului român vreau să mă ocup aci, — continuă conferințiarul.

Noi ca popor n'am prea avut noroc.

Domnul Delavrancea pentru a dovedi aceasta, amintește invaziile barbare și stăpânirea străină sub care poporul român s'a sbătut atâtea veacuri.

Cu toate acestea, poporul român a cântat. Și când un popor cântă înseamnă, că el există.

Nici un alt popor n'a cântat în condițiuni atât de grele ca românii și de aici și de peste Carpați.

La Nord, Scandinavii erau apărați de clima lor aspră pe care dușmanii n'o puteau îndura cu ușurință.

Scotienii, izolați în insula lor, n'aveau a se teme de nici o invazie străină.

În Franția, geniul celtic dăduse pe acei druizi și barzi, cari cântau prin tradițiune. Aci a cânta era o misiune nobilă, sfântă, religioasă, cântul era hieratic. Știința, legislația, evenimentele — în sfârșit, totul lua forma versului, alcătuit cu timpul acele faimoase triade.

În Spania poezia populară e favorizată și de știința tradițională a Maurilor care de asemenea îmbracă forma versului.

În Italia avem cetatea eternă, — izvor de neîntrecută și neperitoare poezie.

În Grecia, chiar în epoca de decădere a ei, era de ajuns ca cineva să se uite la Parthenon pentru ca în el să tresară scânteia inspirației de odinioară.

Chiar Sârbii au trăit în condiții mai favorabile decât noi pentru dezvoltarea poeziei populare, căci prima condiție e să-ți înțelegi limba, s'o iubești și să te faci una cu ea. În adevăr la Sârbi, toți vorbeau în aceeași limbă, auzeau, seriau, se rugau și aspirau în aceeași limbă, — pe când la noi n'am avut o cultură unitară și am trecut mai întâiu sub imperiul limbei slave și apoi sub al limbei grecești.

Și cât de puternică e conștiința popoarelor care au o poezie populară a lor.

În Boemia, poporul care este de origină slavă, se luptă din răsputeri, până ce cade sub dominațiunea germană. Preoții spanioli aduși pentru a desnaționaliza pe boemi ard luni de zile toate cărțile de literatură și de știință scrise în limba boemă. Din părjorul acesta nu scapă decât foarte puține cărți și după 2 secole, la 1819, se găsesc două cărți scrise de multă vreme în limba boemă. Aceste cărți sunt două volume de poezii populare din secolul XIII și, la găsirea lor, toată Boemia strigă: »Boemia trăește, căci Boemia a cântat și înțelege ce a cântat!«

Pe când la noi?

Avut-am noi o cultură unitară?

Limba vorbită și scrisă de popor era aceeași pe care o vorbeau și scriau boerii? Nu,

Găsit-am noi o formă religio-poetică care să se impue prin tradiție? De sigur că nu!

Avut-am noi odihnă pentru a cânta? Dar poporul român a avut de purtat atâtea războaie, în cât rare-ori ce semănăm toamna, se culegea vara.

Și cu toate acestea, poporul român a cântat și în poeziile sale populare se găsește adevăratul său suflet pe care l'a pus acolo fără să vrea și fără să știe.

În cronicile noastre găsim prea puține date în legătură cu poezia și cântecele populare române.

Știm că la mesele lui Matei Corvin și Aron Vodă se aduceau, une-ori, cântăreți cari laudau faptele domnilor buni și stigmatizau pe acelea ale domnilor răi.

Într'o cronică veche mai găsim că Gustav Adolf al Suediei, venind la 1612 în București, a fost primit de Leon Vodă intrând în Oradea-mare, cu armata sa, deodată cu armata lui Racotzi, cele două armate cântau cântece. Oștenii români cântau »cântecul fetei care și-a pierdut caprele«, — ceea ce este o dovadă că oștenii noștri cântau cântece pe lângă cele războinice, — iar armata lui Racotzi cânta cântecul lui... »Ianoș Kemeni«.

Acestea sunt aproape toate datele pe care ni-le procură cronicile noastre.

În secolul al 19-lea, Enăchiță Văcărescu, cel dintâiu, presimțind importanța poeziei populare, nu se sfieste a pune în volumul său și poezia populară »Amărăta turturică«.

Mai târziu, Vasile Alexandri, bardul dela Mircești, cu concursul amicului său Alecu Russo, publică la 1852 o parte din tezaurul la care sunt dator să-și plece fruntea toți cărturarii noștri, ca la opera neperitoare a neamului românesc.

Se naște, însă o întrebare: cum se face că fără o cultură unitară, fără tradițiune, în mijlocul atâtor adversități ale soartei, am isbutit să cântăm?

Explicația e următoarea;

La popoare, în partea lor de tinerețe, până nu ajung la maturitate, cântecul e una cu sufletul.

Nu e fericire sau nefericire, moment mare sau mic care să nu găsească ecou într'un popor tânăr.

De aceea tinerimea de azi, cetind poeziile noastre populare, ar eși cu o știință întregă despre trecutul nostru: despre limbă, portul de

pe vremuri, modul de a se lupta al Românilor și mai ales despre puterea de a exista a neamului nostru.

În general, mijloacele de care se servește poezia noastră populară sunt următoarele:

Pentru a reține ușor faptul, acțiunea, poezia populară se servește de un vers curat a cărui putere stă în verb, care de obicei e la timpul imperfect, pentru că aceasta dă mai multe rime.

Formând versuri cristalizate, stereotipe, care se găsesc mai în toate poeziile populare.

Ajutându-se de diminutive, pentru ușurința versificării, — ceea ce nu e, după-cum s'a susținut, un rezultat al influinței slave, căci diminutivele nu se găsesc și în proza populară.

Prin repetițiunea părții însemnate din poema eroică, cu un îndoit scop: pentru a recapitula cele spuse mai înainte și pentru a face din ea una din armele de emoțiune cele mai puternice.

Dl Delavrancea a ilustrat cele de mai sus cu citațiuni splendide din poeziile noastre populare.

Dsa a terminat sfătuiind pe tineri să citească tezaurul nostru de poezii populare, căci numai astfel citindu-le la 20 ani când sunt tineri, vor continua a fi tineri și la 50 ani, vor fi patrioți, fără a dușmăni pe nimeni și vor crește, căci vor pleca dela tulpina cea vecinic plină de sevă a neamului românesc.

Aproape fiecare frază a ilustrului conferințiar a fost subliniată de aplauzele asistenților. Când d-sa a terminat, ovațiunile nu mai luau sfârșit și din toate părțile se auzeau strigăte: »Trăiască dl Delavrancea!« »Să se tipărească conferința!« »Trăiască!«

În timpul conferinței a venit și dl ministru Vlădescu.

Dupăce aplauzele s'au mai potolit, dl Onciul a luat cuvântul mulțumind dlui Delavrancea pentru onoarea ce a făcut congresului corpului didactic ținând, la acest congres, frumoasa și patriotică sa conferință.

Noui aplause. Noui ovațiuni.

Din stăinătate.

Atentat contra unui guvernator.

Riga, 9 21 Sept. Azi după amiază o bombă a fost aruncată dela etajul al 3-lea al unei clădiri asupra guvernatorului general Stotogul.

Guvernatorul a scăpat neatins. Atentatorul au dispărut.

Arestarea altor complici în atentatul contra lui Stolipyn.

Petersburg, 9/21 Septembrie. »Agenția Westnik« spune că s'au mai arestat încă 12 persoane cari au mărturisit a fi complici în afacerea exploziei dela vila primului-ministru Stolipyn.

Organizarea atentatului a fost condusă de o ovreică care, la început, nega fapta sa dar, față de depunerile complicilor săi, trebuit în cele din urmă se declare totuși.

Senzaționala scrisoare alui Witte.

Petersburg, 9 21 Septembrie. — Scrisoarea prin care contele Witte face muștră cabinetului Stolypin a produs aici o mare uimire.

Ziarul »Ruskoe Snamia« cere ca Witte să fie adus în fața unui tribunal militar pentru-că și-a manifestat pe față simpatia sale pentru revoluționari.

La Peterhof s'au făcut eri din nou numeroase arestări.

NOUTĂȚI.

ARAD, 26 Septembrie 1906.

Senatul școlar al conzistorului arădean este convocat la ședință plenară pe ziua de 18 Septembrie (1 Oct.), fiind la ordinea zilei chestii importante.

Convocatorul scris de P. S. Sa episcopul I. I. Pap s'a trimis deja tuturor școlilor.

Congres. Zilele trecute s'a deschis la Stuttgart adunarea generală a naturaliştilor.

Orașul este împodobit. Au sosit oaspeți din Germania, Austria, Elveția și Anglia.

Împăratul Wilhelm de Württemberg a promis să ia parte la prima ședință generală.

La această adunare iau parte vr'o 2500 de oameni.

Convenirea colegială. Se aduce pe neașteptate la cunoștința colegilor absolvenți de teologie din anul 1896 la institutul teologic din Arad, că convenirea noastră colegială nu va avea loc la termenul proiectat pe luna Octombrie a. c., deoarece o datorință indiscutabilă mă va reclama, oficios, pe atunci în altă parte.

Rog deci pe doriții colegi ca, luând-o pe aceasta la cunoștință, să mă avizeze în timpul cel mai scurt fiecare din ceice au primit acest aviz, pentru a putea încunoștința separat și de cu vreme pe colegii, cari eventual, ar pierde din vedere această amânare. Arad, 12/25 Septembrie 1906. Dr. George Ciuhandu, referent școlar.

Parlamentul vinurilor. Se anunță din Berlin că e vorba să se formeze un «Weinparlament» parlament al vinului. El va fi constituit dintr'un consiliu de cinci-zece de membrii aleși de Statele germane, dintre principalii producători viticultori și tehnicieni din întregul imperiu.

El va studia și propune măsurile și proiectele de lege proprii a ajuta dezvoltarea vinicolă a Germaniei.

Iesuiții. Cu ocazia alegerii noului general al iesuiților, ziarele italiene semnalează creșterea numărului iesuiților, cari erau în 1862 în număr de 8809 membri și în 1894, 13.769. Grupa germană este cea mai numeroasă și cuprinde 3790 de membri. Vine apoi Franța cu 3000, Spania cu 2800, America-de-nord cu 2450, Italia cu 1800.

Presa și guvernul. Cât îl costă pe guvern ziarele cari și-au luat hotărârea să-l susțină, se poate vedea din următoarele sume cari se dau dela un singur minister, cel al căilor ferate.

Primesc adică:

Budapesti Hirlap	12.000	Cor.
Pester Llod	12.000	»
Egyetértés	12.000	»
Pesti Hirlap	8.000	»
A Nap	6.000	»
Neues P. Journal	10.000	»
Politisches Volksbl.	3.000	»
Pesti Napló	6.000	»
Függetl. Magyarorsz.	6.000	»
Budapester Tagblatt	12.000	»
Magyarország	12.000	»
Magyar Hirlap	6.000	»
Friss Ujság	6.000	»
Neues Kleines Journal	3.000	»
Magyar Estilap	10.000	»
Ország	10.000	»
Alkotmány	8.000	»
Esti Ujság	6.000	»
Uj Hirek	2.000	»
Neues Polit. Volksblatt	2.000	»
Budapest	16.000	»
Kis Ujság	10.000	»
Magyar Allam	6.000	»

Sunt apoi o mulțime de reviste cari se înfruptă după cum sunt și altele cari se indulcesc din fondul de dispoziție.

Comitetul central «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu», în ședința sa din 20 c. a hotărât între altele, ca expoziția de copii, prima de acest fel la noi, să se țină Duminecă la 14 Octombrie n. c., în frunțașă comună Apoldul-român. Se admit deocamdată numai copii din Apoldul-român cu vârsta dela 6 luni până la 6 ani. Premii se împart în valoare de 200 cor., datorite de particulari și de Reuniune (fondul expozițiilor). Premiile se împart în libele de depuneri ale «Casei de păstrare din Săliște» pe lângă câte o «casetă de economizare» (cruțare). În juriu intră toți medicii români din comitat, având de prezident și de raportor câte un medic ales din sinul lor. Copii premiați se vor cântări, măsura și fotografia. Discursuri se vor ține despre tuberculoză și în legătură aceasta despre ce să facă pe sate în cauze sanitare și o a doua despre sufletul copilului. În legătură aflăm, că corpul didactic din Apold se pregătește a da expoziției caracterul unei serbări pentru poporațiunea de acolo și pentru oaspeții, ce vor participa.

Tot în aceeaș ședință s'a stabilit programul expoziției de vite de prăsilă (a 16-a), ce se va ține la 21 Octombrie în Săsciori. S'au luat dispoziții pentru tipărirea tractatului despre cultura viilor, datorit învățătorului Nic. Iosif din Aciliu. Raportul de tot interesant al dlui C. Herța, șef contabil în Săliște, totodată revizor general al însoțirilor de credit sistem Reiffeisen, despre frumoasele progrese, ce le fac însoțirile noastre, s'a luat cu mulțumită la cunoștință.

La fine, comitetul a luat în primire portretele în uleu ale binemeritaților domni Eugen Brote întemeietor și membru onorar al Reuniunii și al multe regretatului dr. D. P. Barcianu fost viceprezident al ei, portrete procurate din darurile făcute fondului portretelor bărbaților binemeritați ai Reuniunii.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu a dat Sâmbătă seara un concert în sala «Ateneului» din București. Ziarul «Dimineața» scrie între altele următoarele despre reușita acestui concert:

»Ne aflăm în fața unei organizațiuni corale, care are prestigiul tradițiunii muzicale. N'ai decât să vezi cum se prezintă această organizațiune ca să înțelegi că ai a face cu elemente pentru cari muzica e strâns unită cu sufletul, cu trecutul și cu aspirațiunile în viitor. Așa disciplină artistică am putut admira numai la marea organizațiune vieneză a celebrului «Männergesangverein». Voci bine cultivate, o precizie remarcabilă, nici o indiscrețiune în vocile de acompaniament, nuanțări pline de delicateță, și o sonoritate generală admirabilă.

Programul era dominat de muzică populară și compozițiunile măștrilor români: George Dima, Muzicescu, Popovici, Brediceanu, Kiriac și Hermann Kirchner, eminentul dirigent al corului. Ele au electrizat auditorul care umplea vasta sală a Ateneului și care a făcut entuziaste ovațiuni acestui cor, care face mare cinste culturei, mândriei naționale a Românilor din Sibiiu.

Dintre soliste n'am putut asculta, cu părere de rău, decât pe dna Veturia Triteanu, al cărei strălucit soprano, clar și plin de căldură și flexibilitate, ne-a mișcat adânc în «Jelui-ma'și jelui» de Dima, Foaie verde de bujor» de Kirchner și «Foaie verde foi de nuc» de Brediceanu. Vocea dnei Triteanu a arătat cât de profund muzicale sunt cântecurile noastre populare când sunt cizelate cu adevărată artă.

„Gesetzlich geschützt“. În campania asta »grozavă« pornită de cei cu tulipașul contra a tot ce e product austriac, remarcăm următoarea frumoasă păcăleală, de care de altcum au să sufere la tot pasul vitejii »tulipantosi«. Istoria aceasta o scoatem din o foaie ungurească, căreia îi revine deci și rezonabilitatea. Zice adecă, că la Kecskemét, cu prilejul dezvălirii statuei lui Kossuth, un patriot cercă ceva prin vitrinele prăvăliilor, ca să iee drept amintire. Și aievea a și aflat într'un

loc niște cuțițașe »tulipan« veritabile, adecă produse ungurești, Erau și frumoase pe o parte a plăselelor era o reproducție în relief a statuei dezvăluite. »Bravo, — își zicea omul nostru, — iată un lucru original unguresc! Cât de mare i-a fost însă mirarea, când ajungând acasă și desfășându-se în privirea statuei lui Kossuth observă pe tășul cuțițașului cunoscuta frază »gesetzlich geschützt«. Va să zică tot era importată de aiurea!

— Alegere. În 8/21 l. c. a fost alegere de învățător în comuna Gurbediu (Görbed). Dintre 5 recurenți a fost ales tinărul Cornel Vasca, cu majoritatea voturilor. Și tot atunci, în Tinca (Tenke) a fost ales de preot tinărul Nestor Popa, cărora le dorim succes în munca ce-i așteaptă.

— Mulțumită publică. La »Masa studenților« dela gimnaziul român gr.-or. din Brad au mai intrat următoarele dăruiri: Dela dr. George Dobrin, adv. în Lugoj 30 cor.; dela dl Ioan Jantea, cand. de adv. în Orăștie, în numele reuniunilor de cântări din Banat și Ardeal cu ocaziunea excursiunii dela București la Constanța în Sept. 1906, 57 cor.; dela »Sentinela« inst. de credit și economii în Satul-nou 25 cor. și dl Ioan Herța, plugar în Geoagiu 4 cor.

Binefăcătorii dăruitori primească expresia profunde mulțumite!

Brad, în 10 Septembrie v. 1906.

Direcțiunea gimnazială.

— Cum se însoară un prinț de coroană în Coreea. Când sosește momentul că împăratul crede de cuviință ca să însoare pe fiul său moștenitor, trimite o comisiune care alege din tot imperiul pe cele 10 mai frumoase fete de măritat.

O alta comisiune alege din aceste 10 pe cele trei mai frumoase și o altă comisiune alege din cele trei pe una ce-i pare vrednică pentru a fi viitoare împărăteasă a Coreei.

În timpurile de demult toate fetele frumoase din țara întreagă trebuiau să se prezente la palat și să defileze pe dinaintea prințului de coroană, care singur își alegea pe iubita inimei sale.

Probabil că dânsul trebuie să regrete azi vechiul obicei.

— Contete Csekronics. Despre chipul cum toca tinerul conte Csekronics paralele tatălui său, zia-tele maghiare mai dau următoarele amănunte: Cu ocazia unui rămășag de cinci sute mii coroane pe victoria calului său — a pierdut și — a plătit. E apoi caracteristică întâmplarea următoare care arată cum știe economisi contete:

Își petrecea odată, în »Ösbudavár« cu mai multe dansatoare spaniole. Una dintre ele a cerut dela chelner bonboane Kugler. Auzind contetele dorința, i-a predat însuși bonboanele, pe cari le învăluisse în bancnote de câte-o mie cor. Dansatoarea, spaniolă fiind nu cunoștea banii din Ungaria, astfel mototoli bancnotele și le-aruncă sub masă. Ahea au putut-o face să înțeleagă ce-a făcut.

La alegerile din urmă a căzut și din deputație. Aceasta încă l-a costat enorm de multe parale. Tatăl său nemai fiind înduplecat să-i dea meru, tinerul conte a ajuns în mâinile usurarilor și asta i-a fost cauza dispariției lui.

— În exclusiva magazină a fabricii de pânuri au sosit noutățile de toamnă. O întreagă uniformă de haine bărbătești 3 metri pânură de lână fl. 3,90, 4,45, 5,40, 6,60, 7,95.

În provință trimitem mustre. Pentru un pardeșiu ori palton 2,20 cmt. fl. 6,60—7,50.

Peptare după moda franceză în prețurile cele mai convenabile.

Pentru copii se capătă remășițe. Cu stimă: Lechner és Fleischer magazinul fabricii de pânuri în Arad, Szabadságtér 17.

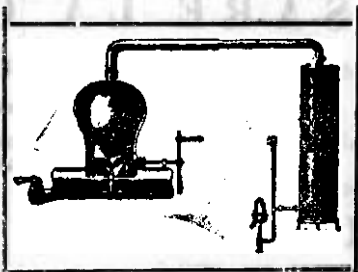
— Wolf J., pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

— Oroloage ieftine și juvaerice pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot capătă la Deutsch Izidorné, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

Nagy Pál,

măstru căldărar în Budapesta

100 V. Váci-ut, nr. 64. 1000

Căldări și recuzite de aramă roșie pentru ferberea spiritului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și provide cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderte.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuiește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

Din România.

Telegrama Regelui Italiei. București, 24 Sept. La banchetul oferit eri de primărie membrilor consiliului comunal al Romei, dl general Manu a dat cetire următoarei telegrame ce a primit din partea regelui Italiei:

»Primesc cu viu mulțumiri gentilul salut, pe care dv. și ceilalți eminențe persoane mi-l-au adresat cu prilejul primirii reprezentantului precum și a darului primăriei de Roma. Emblema cetății eterne e destinată a evoca tradițiile seculare de apropiere între cele două popoare. Ea în-tărește sentimentele de frățescă simpatie la care cu toată inima iau parte bucușii, ca adevăratul interpret al națiunii italiene.

Victor Emanuel.

Flammarion la castelul Peleş. Savantul francez Camille Flammarion a fost primit Duminecă în audiență de rege la Sinaia. Savantului francez i-s'a făcut la Peleş o primire princiară. Intre altele regele și regina în persoană l-au condus prin diferitele apartamente ale castelului dându-i explicații. Dl Camille Flammarion apreciând foarte mult frumsețele reședinței regale de vară, suveranul i-a oferit un album cu diferite fotografii luate la castelul Peleş. Pe de altă parte regina i-a dat ultima sa lucrare, cu următoarea dedicație: »Te-am admirat atât de mult!... In fine te văd!«

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în Tipografia Arhidiecezană și se află de vânzare la autor, în Sibiu: *Cuvântări ocazionale de Mateiu Voileanu*, asesor conzistorial. Volumul 135 p. Preț 2 cor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 24 Septembrie
INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—elgr.)	7.09 — 7.10
Secară pe Octomvrie	6.17 — 6.18
Orz pe Octomvrie	6.64 — 6.65
Cucuruz pe Iulie	6.63 — 6.64
Cucuruz pe 1907	5.02 — 5.03
Grâu pe Aprilie 1907	7.45 — 7.46

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7.09 — 7.10
Grâu pe Aprilie 1907	7.44 — 7.45
Secară pe Octomvrie	6.15 — 6.16
Ovăs pe Octomvrie	6.63 — 6.64
Cucuruz pe Iulie	6.49 — 6.50
Cucuruz pe 1907	5.01 — 5.02

Tărgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Fetele fecioare

au de multe-ori lipsă de mijloace întăritoare, ca să spriginească natura și ca să învingă multele greutăți ale desvoltării lor. *Emulsiunea lui Scott*, pregătită din oleu de ficat de știucă cu adăug de var de acid fosforic și natron s'a dovedit totdeauna de un mijloc excelent și probat de întărire. Fabricată din materiile cele mai bune

și în urma procedurii originale alui Scott are un gust așa de bun și e așa de ușoară la mistuit încât nu produce nici un fel de conturbare la mistuit, din contră regulează mistuitul și produce apetit. În urmă *Emulsiunea lui Scott* are cu mult mai mare efect decât oleul comun de știucă.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveța: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, «Városi Gyógyszertár»
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2.50

Se află în fie-care apotecă.

3088/1906. vhtó sz.

Arverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a facetsi kir. járásbíróság 1905 évi V/906/a. számú végzése következtében dr. Scheer Emil, ügyvéd által képviselt soborsini «takaréks» pénztár javára, Gyura Alexandru és társa ellen 800 K. és járulékaik erejéig 1906. évi június hó 4-én fogantatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2665 K. becsült következő ingóságok u. m.: szarvas marha, lovak, kocsik, széna, és házi butor nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a facetsi kir. járásbíróság 1905-ik évi V/906/a. számú végzése folytán 800 K. tőkekövetelés ennek 1905. évi június hó 4-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 121 K. 77 f.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Batta községben a község-házánál leendő megtartására újból

1906 évi okt. hó 2 napjának d. u. 1/2 2 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-czikk 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Facset, 1906. évi szeptember hó 14-ik napján.

Weinczierl Márk,
kir. bir. végrehajtó.

3222/1906 vhtó sz.

Arverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a facetsi kir. járásbírósnak 1905 évi V/909/a. számú végzése következtében dr. Magdu Dóme, ügyvéd által képviselt Krisan Luon javára, Mihuczszku Partenie és társa ellen 15 K. 22 f. s jár. erejéig 1906 évi július hó 6-án fogantatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1300 K. becsült következő ingóságok, u. m.: tehének, lovak és széna nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a facetsi kir. járásbíróság 1905. évi V/909/a. számú végzése folytán 15 K. 22 f. tőkekövetelés és eddig bíróság már megállapított költségek erejéig, Batta község a község-házánál leendő megtartására

1906 évi október hó 2-án d. e. 1/2 11 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Facset, 1906. évi szeptember hó 14-ik napján.

Weinczierl Márk,
kir. bir. végrehajtó.

Concurs

pentru un post de practicant la institutul de credit »Luceafărul« în Vârșeț cu un salariu începător de 720 cor. lunar. Să re-

cere: absolvarea unei școale comerciale cu matura, să cunoască în scris și vorbire limba română, germană și maghiară și să fie pe deplin sănătos.

Cei-ce doresc a competi la acest post să înainteze rugarea și documentele necesare direcțiunii institutului până cel mult în 1 Octomvrie a. c. n.

Postul e de ocupat îndată după alegere. Cei cu praxă vor fi preferați.

„Luceafărul“
inst. de econ. și credit ca soc. pe aci

Postul de medic

comunal din Ciacova, la care aparțin și comuna Petromani, situată la câțiva (3) chilometri depărtare, este vacant, pentru ocuparea căruia s'a scris concurs cu termenul expirării de 2 Octomvrie a. c. Salariul cum se cade și venituri considerabile. Este dorința Românilor de aici să aibă un Român.

Am fost bețiv în totdeauna până ce am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela orice beătură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beătură spirtoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Numai până la 1 Octomvrie!

ARAD, piața Boczko

în o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil-dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios.

Electro-Bioscopul lui Liffa

(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografii vii în cea mai mare perfecțiune. Distins cu „Premiul cel mare“ la expoziția universală din Paris 1900 și Saint-Louis 1904. — Prezentat pretutindena cu cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou. ...

... Schimbări de program rezervate

Reprezentanții zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Duminică și sâmbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fil., locul II. 60 fil., locul III. 30 fil. Copiii 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldații de la 6 ani în jos la locul III. 20 fil.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

ERNESTINA LIFKA
proprietară.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOTUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69.

Librăria editoare H. ZEIDNER Braşov (Brassó).

Cele mai bune cărți pentru școlile populare

FONDAT ÎN 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor de St. C. Alexandru, legat Cor. —40
Abcdar nou ilustrat pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I., legată —30 fil., Partea II., leg. Cor. —36
Carte de cetire ilustrată pentru școal. primare de G. Zaharia. Partea I. legată —48 fil., II., leg. Cor. —56
Cartea copiilor ilustrată de St. C. Alexandru. pentru cl. 2 primară, legată Cor. I.—, broș. —80
Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune, de D. Dogariu și N. Pilția, broșată Cor. I.—, leg. Cor. 1-30
Abcdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școal. pop. de Fr. Koós și Vasilie Goldiș, Ed. V., leg. Cor. —40
A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare, de Fr. Koós și V. Goldiș, Ediția II., legată Cor. —50
Manual de limba germană pentru școlile populare, de I. Dorca, legat Cor. —60
Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru școl. populare, traduse de un învățator. Partea I., numerii 1—100, broșat Cor. —40 — Partea II., numerii dela 1—1000, ediț. 2, broșat Cor. —70 — Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, ect., br. Cor. 1— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, regulile de 3 simplă și compusă, ect. broșat Cor. 1-80
Aritmetica de D. Dogariu, cu numeri îniregi, ediția 2, broșată Cor. —60
Aritmetica pentru anii din urmă ai școlilor populare primare, de I. Dariu, broșată Cor. —90
Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop și Vasilie Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile populare Ed. IX., cu harta Ungariei colorată broș. —60; cu harta neagră broș. Cor. —50
Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustrațiuni, broșată Cor. —40
Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pentru școlile populare de S. Moldovan, broșat Cor. —40
Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școlile populare de Vasilie Goldiș, Ediția II., legată Cor. —40
Fizica pentru școlile populare cu multe ilustrațiuni, de D. Făgărășanu, broșată Cor. —60
Elemente de fizică pentru școlile populare, de I. Dariu, Ediția V., legată Cor. —70
Economia câmpului și grădinăritul de G. Moian, broșată Cor. —50, legată Cor. —60
Elemente de muzica vocală pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broș. Cor. —50
Colecțiune de cântece și cântări bisericesti pe note, pentru școlile populare, de N. Stoicovici. Partea I., broșat Cor. —50
Cărți auxiliare pentru școlile primare.
Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat, de D. Dogariu, broș. Cor. —24

Dicționar portativ român-german-maghiar, de H. Schlandt, broș. Cor. —20 — Ediția întregă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broșat Cor. —60, în pânză legat Cor. —80
Micul Cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sta Liturgie de I. Dariu, ediț. II., broșată Cor. —16
Micul rugătoriu în școală și acasă de I. Dariu, broșată Cor. —16
Cântece de iroz la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cânturi naționale, broșată Cor. —20
Epistolie a Domnului Isus Hristos ce a trimis-o D-zeu din Cer, broș. Cor. —12 legată Cor. —20
Visul Nascătoarei de D-zeu împreună cu rug. pentru tot creștinul, br. Cor. —12 legată Cor. —20
Sonorul sau frumos răsunațoarele plânso-cânturi la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediția IV., broș. Cor. —24
Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Hristos. Ediția IV., broșată Cor. —12

Căiete de desen,

pentru școlile primare și civile.

Caiet de desen pentru școlile populare și civile de A. Lukács. Caietul I. cu 50 de modele. Caietul II., cu 40 de modele. Caietul III., cu 25 de modele, caietul 4 Cor. —20
Caiet de desen pentru școlile de fete. Ediția 2-a Cor. —30
Modele pentru caligrafia română în școlile primare după sistemul prof. gimn. A. Lukács, de și I. Dariu Cor. —20
Caiet de exerciții caligrafic cu diagonale Nr. 1 și 2 Cor. —06
Modele pentru caligr. maghiară și germană Cor. —24
Căiete de probă stau la dispoziție.

Manuale pentru școlile medii

(gimnaziale, reale și școlile civile de fete).
Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reală, seminare, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popea, revid. de Dr. Constantin Lacea, edit. V., legat în pânză Cor. 2-40
Gramatica limbei române, pentru cl. I și II gimn. etc. de N. Bogdan, broș. Cor. 2—, legat Cor. 2-40
Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școal. secundare, după cele mai nouă recerinte ale instrucțiunii de N. Pilția, revizuit de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV., volumul I. (Etimologia) Broșat Cor. 1-80
Curs de limba maghiară pentru școal. gimn. etc. prelucrată după Toepler de P. Budiu, prof. gimn., broșat Cor. 1-80, legat în pânză Cor. 2-20
Manual de limba maghiară, pentru clasa I-ă gimn. etc. de N. Bogdan, prof. gimn., broșat Cor. 1—, cartonat Cor. 1-20; pentru clasa II-a broșat Cor. 1—; pentru cl. III-a broșat Cor. 1-50; pentru cl. IV-a broșat Cor. 1-80, cart. Cor. 2—
Gramatica elementară a limbei germane, cu deprinderi de iradus germane și române, vârâte printre regulile și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilția, broșat Cor. 2—
Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilția, broșat Cor. 1-60

Gramatica latină pentru cl. I și II-a gimn., prelucrată după sistemul lui H. Perthes, de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. —70
Carte de cetire latină, pentru cl. I și II-a gimn. de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, cu vocabular, broșat Cor. 2.—; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular, broșat 2-40
Explicări la cărțile de limba latină, pentru cl. I și II-a gimn., de P. Budiu, Iosif și A. Bârseanu, broșat Cor. 1-20
Sintaxa limbei latine, pentru cl. III și IV gimn. de V. Goldiș, prof. în pens. broșat Cor. 2-80
Gramatica limbei elenice, de Curțiu-Iosif, broșat Cor. 5—
Curs complet de limba franceză, de A. Vlaicu, metoda I. Fetter. Partea I și II, broșat 2-40; partea III Cor. 2-40; partea IV Cor. 2-80
Grammaire française, de A. Vlaicu, broșat Cor. 1-20
Geografie, pentru școlile medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ediția 2-a, ilustr., legat Cor. 2—
Geografia, pentru școl. medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și A. Bârseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter, broșat Cor. 1— — Tomul III. Asia, Africa, Australia și America Cor. 2—
Curs elementar de botanică și zoologie, pentru cl. inferioare etc., de G. Chelariu, partea II-a, broșat Cor. 2—
Istoria universală, pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volumul I. Evul vechiu, broșat Cor. 2—
Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III, fracțiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc., broșat Cor. 1— — Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hârțuilor de stat, a acțiilor. Purtarea și înducerea contului curent, contabilitatea industrială etc., broșat Cor. 1-80, legat în pânză 2-20

Cărți auxiliare și diverse.

Dicționar german-român, ptu școală și conversațiune, de Th. Alexi. 5-a ediție, broșat Cor. 3-60
— român-german, 2-a ediție, prelucrată și completată. S'a aplicat în parte ortografa Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broșat Cor. 4-50
 Amândouă părțile legată într'un volum elegant în piele Cor. 10—
Caractere morale, esemple și sentințe de Ioan Popea, prof., broșat Cor. 2—
Incerări în literatură, de I. A. Lăpădat, broșat Cor. —50
Despre metrii în poeziile lirice a lui Horațiu, de I. Lengeru Cor. —50
Instrucțiuni populare, despre datorițele și drepturile de dare, de W. Niemandz, broșat Cor. 1-20
Bucătăreasa națională, carte de bucate cu 1465 de rețete, de I. C. Hinfescu, broșat Cor. 1-60
Pătimile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hinfescu, broșat Cor. —16
 Cataloge care vor apărea în curând se trimit franco în tot locul.

Toate cărțile de școală sunt aprobate de Ministerul Instrucțiunii și sunt în posesia Consistoriului sau de prea Venerabile Consistoriului

Învățători, librari și vânzatori primesc rabat.

Toate aceste cărți se pot procura dela Librăria H. ZEIDNER, Braşov (Brassó).

S lănină, unsoare și tot felul de articole de pe cârnătorie

pe lângă prețuri e cele mai avant gi ase,
se poate căpăta zinic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boczkó nr. 2.

Fabricațiune de specialitate adevărată franceză și ame-
ricană în ambalajiu original

Recomandată de medici! Siguritate necondiționată!

Prețul în valoare de coroană duzina cu: 2, 4, 6, 8, 10, 12
Noutate de origine americană până acum neîntrecută!

„Silk Finish Nevertear“

Tinde siguranță completă în urma întinderii și finetei
extraordinare. — Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor. Preservative
feminine „Pessarium oclusivum“, după profesorul
Mensinga la ordin medical Prețul dela 3—5 cor.
Adevărate spongii franceze de siguranță preservativă.
Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai
sigur și mai cunoscut preser-
vativ feminin ca specialitate. Multe mii de dec-
larațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin
marfă mai ieftină, pentru că scupu-
lui corăspund în adevăr numai preservativele
originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period.
Legătoare pentru pantece
buric, sau contra durerilor de stomac.
(Servitiu feminin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vinelor,
umflăturii picioarelor,
precum și la picioarele copiilor.
Tot felul de recuzite igienice trebuincioase la
ingrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă
prețuri originale de fabrică

Cel mai nou catalog se trimite gratis
în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV,
Koronaher-
czeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă
20% rabat.

— Sa fondat în anul 1868. —

BÁLINT JÁNOS următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanț ajustat cu tot felul
de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre ș-
feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pâl-
nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de

pălării pentru bărbați și copii,
mai departe am ploi veritabile din țară și străinătate,
precum perziane KRIEMER, fărbutite de Lipsca, precum
și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primest tot felul de halne
pentru plissé, din loc și provincă.

— **Prețuri moderate, serviciu prompt!** —

Desfacere în mic și mare. — Comandele din provincă se execută
prompt și repede.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherczeg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ea: țesături de
strmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. — fără
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mază și fabrică
la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și
păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru
scopuri delucări de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la
locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic
de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în pri-
vința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pen-
tru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșe — — cu prețuri din cele mai moderate.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisescă banii, cine
voește se cruțe timpul, cine nu voește se
fie espus la vre-o boală de piele, acela
se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de
30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor.
plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu
mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregă-
tește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vânzătorilor da concesiume. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

e „RASOLIN“ -ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2-50
Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu
mandat postal e mai scump cu 20 fil. Uni-
o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în
un asortiment bogat acela poate se căș-
tigi în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

Crema Aphrodite

nestricăcioasă și fără unsoare
viedecă în câteva zile cu sig-
rară pistrui, cosurile, roseat-
mânelor și obrazului, arsura
de soare, și face pie-le netedă
ca catifeană. A-est medicament
recomandat de toți medicii, vin-
decă mai sigur decât orice ali-
fle opăreala, căci nu produce
cosuri (comedo).

Săpunul - de - Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără;
f meil- mai în vârstă încă îl între-
bunțează împreună cu crema, pentru-
că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan
2 cor., un borcănăș de probă 70 de bani. — Săpun
cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 colori) cu
fără grăsimi 1 coroană, cutie mare 2 coroană.

Spirtul pentru păr AL LUI BASCH
medicament
contra căderii părului și mătreații; co tă 2 cor.,
de probă 1 cor.

Syr nervinus „BASCH“

e cel mai bun mijloc contra
boalelor de nervi: contra dureri
cap neuragice, stăbi-inii de
oboseli, în-omniei etc.; contra boale
de sânge și de oase: a anemiei
roșei, rachitismului (boala englesă
etc.); contra boalelor de inimă și
fulosei.

E probat de foarte bun la rezo-
lescenti.

O sticlă 2 coroană.

Antisutin Basch e leac probat contra
dării mânilor și picio-
lor. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrală a lui Basch

contra lipsei de apert, contra durerii de stomac,
coliciei, întrebunțată împreună cu praful lui Basch
ceată durerii, întărește stomacul, conținește rădă-
e bun după mâncare or: bă tură multă. La boale
delun ate să poa e folosi pilulele curățitoare de
ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1-20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1
do praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch

ta la tuse, regușcă, la boalele de piept și de plămâ-
contra tusei măgărești, la jungăului în coastă, la că-
etc. Acest sirup face să crească greutate a trupului,
deceă tusea, scupatul și ascudarea de noapto. Pe
sirup aj tă foarte mult **CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH**

1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle set
franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spirtul lui Basch contra reuma-

tismului și podagrei e indispensabil
nomilor, pădurarii
turistilor etc. după o încordare prea mare; el vine
foarte repede jungăiurile din mâni și din picioare,
rerea de mijloc, umflăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroană.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de
recomandat tuturor economi-
lor pentru tusea și umflă-
rile ghindurilor la cai; la vite
cornute, porci și oi pentru
curățire și poftă de mâncare.
Întărește, ajută mistuirea și
împiedecă să se umfle. Vacie
sau lapte mai bun și mai mult
după el.

1 cutie 70 fileri; 11 cutii 7 coroană, franco.

Restituțiuni-fluidul lui Basch e bun la
caii și vaci contra
dagrii, umflăturii vinelor, umflăturilor etc. E de recom-
dat să se fie a caii și boii după muncă multă cu acest flu-
vestit, căci astfel își recăștiga proturile și devin spirituale.

1 sticlă 2 coroană, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

face să crească po-
de mâncare și cură-
sângele. E eschis să de
vaca lapte albastru
cu sânge, nici an-
umflă v-ca. E de
la schimbare de nu-
1 cutie 1 cor.; 1/2 de
60 bani. La compăr-
mai mari rabat.

Praful de porci e cel

bun de îngrășat porci, până la
250 de chile. Acesta împreună cu
PICĂTURILE PENTRU PORCI
al lui Basch fi păzese de boale.

1 cutie de praf 70 de bani,
11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă
de picături de porci 70 fileri,
12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroană.

— — — — — Toate preparatele au marca îngrășat

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** az angyalu

NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.